

Nasjonale faglige råd for bruk av psykofarmaka hos barn og unge

Ute på høring

Høringsfrist: 10. september 2021

Høringsutkast

Her finner du høringsutkastet: [Nasjonale faglige råd for bruk av psykofarmaka hos barn og unge](#)

Det er mulig å skrive ut høringsutkastet og lagre det som PDF. Se lenke nederst på høringsutkastets side.

Høringsinnspill

Helsedirektoratet inviterer til å gi høringsinnspill til utkast av Nasjonale faglige råd om bruk av psykofarmaka hos barn og unge. I tillegg til de oppgitte høringsinstansene under kan andre interessenter gi innspill.

Vennligst send høringsinnspill via Questback. [Gå til Questback tilbakemeldingsskjema](#). Ett innspill per organisasjon. Se også [oversikt over spørsmålene til høringen](#).

Eventuelle andre høringsinnspill merkes med saksnummer **20/36356** og sendes til postmottak@helsedir.no.

Høringsinnspillene som mottas vil bli publisert på denne siden.

Høringsbrev

Bakgrunn

Psykofarmaka er legemidler med psykoaktive substanser som påvirker mentale prosesser og inkluderer her legemidler ved ADHD og søvnlidelser.

Helsedirektoratet fikk i 2017 i oppdrag å

- vurdere tiltak for å redusere forskrivning av psykofarmaka til barn og unge
- foreslå tiltak som intensiverer innsatsen for å forebygge og bekjempe unødig bruk av antidepressiva og sovepiller blant barn og unge

Etter dialog med Helse- og omsorgsdepartementet ble disse to oppdragene slått sammen med ny ordlyd: Helsedirektoratet skal vurdere hvilke grep som kan tas for å sikre riktig forskrivning av psykofarmaka til barn og unge, herunder særlig vurdere om dagens forskrivning av antidepressiva er faglig ønskelig. Bakgrunnen for endringen var et behov for å fokusere på riktig bruk av psykofarmaka, som ikke nødvendigvis innebærer redusert bruk. Det ble i samarbeid med relevante aktører utarbeidet ulike forslag til tiltak som Helse- og omsorgsdepartementet den 13. september 2019 ga sin tilslutning til. Utarbeidelsen av Nasjonale faglige råd for bruk av psykofarmaka hos barn og unge er ett av flere prosjekt som går inn under følgende godkjente tiltak: "Utarbeide/oppdatere relevant kunnskapsbasert veiledning til helsepersonell og pasienter om behandlingsoalternativer og bruk og oppfølging av psykofarmaka til barn og unge, inkludert i sammenheng med annen behandling".

Bakgrunnen for oppdraget i sin tid var en bekymring knyttet til utvikling i bruk av psykofarmaka hos barn og unge, især antidepressiva hos jenter i ungdomsalder og sovemidler.

Formål

De Nasjonale faglige rådene skal bidra til trygg og god behandling med psykofarmaka hos barn og unge ved å:

- Tydeliggjøre innhold og bruken av eksisterende prinsipper for legemiddelbehandling av barn og unge i psykisk helsevern
- Legge grunnlag for likere praksis gjennom at det kun er barn og unge med nødvendig indikasjon som får psykofarmaka etter anbefalt behandlingsforløp, og at det gis systematisk oppfølging og at behandlingen avsluttes ved manglende effekt eller betydelige bivirkninger

Målgrupper

- Ledere av virksomheter hvor det iverksettes, følges opp eller avsluttes behandling med psykofarmaka hos barn og unge
- Leger som ordinerer og følger opp behandling med psykofarmaka hos barn og unge
- Annet helsepersonell som gir helsehjelp til barn og unge
- Pasienter, pårørende og befolkning

Avgrensninger

De faglige rådene omhandler generelle anbefalinger rundt bruk av psykofarmaka til barn og unge og omfatter ikke:

- Anbefalinger om utredning og diagnostikk eller annen behandling og bør derfor ses i sammenheng med blant annet relevante nasjonale faglige retningslinjer, pakkeforløp og Tiltakshåndboka: oppsummert forskning om effekt av tiltak for barn og unges psykiske helse (RBUP Øst og Sør)
- Anbefalinger om valg av konkrete legemiddel og dosering. Det henvises til faglig anerkjent kilder for informasjon om dette

Innhold

I høringsutkastet er det ti anbefalinger, fordelt på åtte kapitler, i tillegg til et kapittel med informasjon om barns rettigheter, samtykke og pasientmedvirkning. De fem første kapitlene inneholder generelt innhold og anbefalinger som ligger til grunn for de fire siste kapitlene med mer terapispesifikke anbefalinger.

De faglige rådene tar utgangspunkt i Sunhedsstyrelsens [Vejledning om medikamentel behandling af børn og unge med psykiske lidelser](#), aktuelle [NICE guidelines](#) og regelverk. Rådene legger også til grunn relevante Nasjonale faglige retningslinjer og [Tiltakshåndboka: oppsummert forskning om effekt av tiltak for barn og unges psykiske helse](#) (RBUP Øst og Sør) som det lenkes til i anbefalingene.

Leseveiledning

De faglige rådene er skrevet i elektronisk format. Dette innebærer at anbefalingene med utdypende merknader presenteres først, deretter praktisk informasjon og begrunnelse.

Kortfattet og utvidet råd inneholder modale hjelpeverb for å gradere anbefalingene:

- **Skal** eller **må**, er særlig forbeholdt anbefalinger som er lov- eller regelfestet. **Skal** eller **må** kan også brukes i tilknytning til faglig forsvarlighet, for eksempel hvis det i de aller fleste situasjoner er vil være faglig uforsvarlig å gjøre noe annet enn anbefalt, kan vi bruke skal.
- **Bør** benyttes ved sterke anbefalinger. Implikasjonen av en sterk anbefaling er at helsepersonell vil mene at de fleste pasienter bør få det anbefalte tiltaket og de fleste pasienter vil ønske tiltaket. Beslutningstakere vil mene at anbefalingen kan tilpasses som rutine i de fleste situasjoner og at mål på om anbefalingen følges, bør brukes som kvalitetsindikator. Det oppnås flere fordeler enn ulemper ved å følge anbefalingen.
- **Kan** eller (Helsedirektoratet) foreslår benyttes ved svake/betingete anbefalinger. Implikasjonen av en svak anbefaling er at helsepersonell bør anerkjenne at ulike valg kan være riktig for ulike pasienter og at

de må hjelpe pasienter til å ta en avgjørelse i samvalg med pasienten. Hva som er riktig kan avhenge av den spesifikke situasjonen til den enkelte pasient og pasientens verdier og preferanser. Det kan være usikkert om det oppnås flere fordeler enn ulemper ved å følge anbefalingen.

Høringsinstanser

Dette er en offentlig høring og alle er velkommen til å gi høringsinnspill. Nedenfor listes instanser som får direkte invitasjon til å gi høringsinnspill.

- ADHD Norge
- Ananke
- Apotekforeningen
- Den norske legeförening
- Folkehelseinstituttet
- Forandringsfabrikken
- Funksjonshemmedes fellesorganisasjon
- Kommunenes sentralforbund
- Landets helseforetak med regionale helseforetak som kopi og aktuelle ideelle stiftelser
- Landets universiteter
- Landsforeningen for pårørende innen psykisk helse
- Landsgruppen av helsesykepleiere
- Legemiddelindustrien
- Mental Helse
- Mental Helse Ungdom
- Nasjonal kompetansetjeneste for søvn sykdommer
- Nasjonal kompetansetjeneste for utviklingshemming og psykisk helse
- Nasjonalt kompetansenettverk for legemidler til barn
- Nasjonalt kompetansesenter for nevroutviklingsforstyrrelser og hypersomnier
- Nasjonalt kompetansetjeneste for læring og mestring inne helse
- Nasjonalt kompetansetjeneste for samtidig rusmisbruk og psykiske lidelse
- Norges farmaceutiske forening
- Norsk forening for barn og unges psykiske helse
- Norsk psykologforening
- Regionalt kunnskapssenter for barn og unge (nord, vest, midt)
- Regionsenter for barn og unges psykiske helse (RBUP Sør-Øst)
- Regionsenter for habiliteringstjenesten for barn og unge
- Samisk nasjonal kompetansesenter for psykisk helse og rus
- SINTEF Helse
- Statens helsetilsyn
- Statens legemiddelverk

Kontakt

Prosjektleder Kirsti Bjerke Sæthre: Kirsti.Bjerke.Saethre@helsedir.no

Først publisert: 09.06.2021